

Kiezen voor de toekomst

Hoe oriënteren vmbo-leerlingen zich op banen in een onzekere toekomst?

Hoe trekken we als onderwijs en bedrijfsleven gezamenlijk op om vmbo-leerlingen optimaal voor te bereiden op een onzekere toekomst? Een handreiking van het bestuur van het Platform vmbo Dienstverlening & Producten.

door het bestuur van de Vereniging Platform vmbo Dienstverlening & Producten, redactie: Anja Vink

Onzekerheid

De coronacrisis zal door de schoolsluitingen de geschiedenisboeken ingaan als een periode met grote impact op het onderwijs. Het effect op het sociale leven, op het leren van onze vmbo-leerlingen en de zorgen rondom leerachterstanden van leerlingen is groot. De grote opdracht die het onderwijs na deze crisis wacht is hoe we leerlingen leren omgaan met die ervaringen en veranderingen. Want hoe bereiden we als onderwijs en bedrijfsleven onze leerlingen voor op een onzekere toekomst?

‘Investeren in deze jongeren betaalt zich later terug’

Scholen bereiden leerlingen binnen het vmbo voor op hun toekomst door het aanbieden van praktijkgericht onderwijs op verschillende manieren, zowel binnen als buiten de school. In de bovenbouw van het vmbo oriënteren leerlingen zich in profielen en mogelijke vervolgopleidingen en het werk dat ze uiteindelijk willen doen. Er zijn negen beroepsgerichte profielen en één breed oriënterend profiel: Dienstverlening & Producten (D&P). D&P biedt de mogelijkheid om het onderwijs flexibel in te richten en maatwerk te leveren, dit is mogelijk door de contextarme formulering van leerdoelen in het examenprogramma.

Uitstel keuze

Op dit moment volgt bijna dertig procent van alle beroepsgerichte vmbo-leerlingen het profiel D&P. In samenwerking met het bedrijfsleven en het vervolgonderwijs oriënteren leerlingen zich op uiteenlopende arbeidsgebieden. Zij stellen studie- en beroepskeuze uit door pas in klas 4, in plaats van klas 2, een weloverwogen keuze te maken. Daardoor zijn ze beter voorbereid op de overstap naar het vervolgonderwijs en vallen ze minder vaak uit. In tegenstelling van wat vaak wordt gedacht: bij het profiel D&P is het ook gewoon mogelijk om na klas 2 voor een richting te kiezen. Dit onder het mom van brede keuzemogelijkheden waar het kan en smallere mogelijkheden waar het moet. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld keuzevakken doen in een bepaalde richting, maar kunnen ook verschillende keuzevakken kiezen om zich breed te oriënteren. Een kwart van alle D&P leerlingen stroomt door naar een vervolgopleiding in de sector techniek. Veel van deze leerlingen overwegen die keuze in eerste instantie niet, maar krijgen een heel ander beeld van deze sector tijdens hun oriëntatie.

Aansluiten bij de regio

Vmbo-leerlingen zoeken vaak hun toekomst in de regio waarin zij opgroeien en leren het beste midden in de maatschappij. Binnen het profiel D&P doen leerlingen brede sector overstijgende praktijkervaringen op bij bedrijven, instellingen en het vervolgonderwijs in hun regio. Bedrijven en instellingen maken daardoor vroeg kennis met hun potentiële medewerkers. Investeren in deze jongeren betaalt zich later terug door loyale en trouwe collega's die

al bekend zijn met het bedrijf. Dit vraagt om een andere grondhouding en nieuwe vaardigheden van leerlingen en docenten. Door adequate begeleiding, maatwerk en differentiatie door de docenten kunnen leerlingen leren om hun ervaringen te gebruiken, om zichzelf te ontwikkelen en verantwoorde keuzes te maken. Door leerdoelen te koppelen aan maatschappelijke gebeurtenissen zoals de coronacrisis, leren leerlingen zich open te stellen voor andere onderwerpen en onderwerpen met elkaar te verbinden. Leerlingen leren hierdoor vroeg dat een 'leven lang leren' een vereiste is om adequaat te blijven functioneren op de arbeidsmarkt en in het sociaal maatschappelijk leven. Per slot van rekening kan een leven lang leren gaan om bijleren, maar ook over omscholen.

Uitdagingen

Naast de corona-crisis kennen vmbo-scholen ook andere uitdagingen voor de toekomst. In krimpregio's is het lastig om een breed onderwijsaanbod in stand te houden. Juist in deze regio's kunnen collega-scholen onder de paraplu van het profiel D&P samen tot een zo breed mogelijk onderwijsaanbod komen. Bijvoorbeeld door het opzetten van leerlijnen op regionaal niveau en het aanbieden van keuzevakken in co-creatie met collega-scholen, bedrijven en het mbo. Zo heeft een D&P school samen met de opleiding Veiligheid en Vakmanschap van een roc een route voor vmbo-leerlingen gemaakt die geïnteresseerd zijn in Safety & Security. Daarnaast kan een relatie manager zorgen voor het verbinden, opbouwen en onderhouden van deze relaties, van vmbo tot en met hbo. Dit 'onderhoud'

Waarom Dienstverlening & Producten?

Het examenprogramma van het profiel D&P biedt scholen de ruimte en kansen om vanuit het examenprogramma een school-eigen onderwijsprogramma D&P in te richten, zoals dat past bij de scholen, hun expertise en de sociaaleconomische karakteristieken van de regio. Dit heeft tot gevolg dat scholen werken met en aan diverse varianten van D&P programma's. De deur naar de eigen ambitie van de school staat open, er is veel ruimte om een eigen wending te geven aan het onderwijsprogramma. De toekomst biedt ruimte en kansen voor het D&P profiel vanwege de mogelijkheden die het biedt aan de scholen.

Het Platform D&P maakt zich sterk voor scholen om deze ruimte te benutten.

Meer informatie: www.platformdenp.nl

moet gericht zijn op persoonlijke contacten tussen leerlingen en ondernemers en tussen leraren en het bedrijfsleven. Zo worden meer leerlingen bereikt en geïnformeerd over beroepen waarvan zij het bestaan nog niet wisten.

‘Laat de jongeren zich breed oriënteren’

Kortom, leerlingen staan voor de lastige opgave om in deze onzekere tijd keuzes te maken voor hun toekomst. Laat de jongeren zich breed oriënteren en ervaringen opdoen in de mogelijkheden die zij hebben in onze maatschappij, zodat zij allemaal hun plek kunnen vinden in de samenleving van morgen.